

Speel je mee met de Droomvogel?

Door Cobi Boomsma

In gesprek met Marlies Greve, speltherapeut, artiest en trainer, over haar spelstimuleringsproject 'De Droomvogel'.

Marlies Greve: “Het spel van een kind is zoveel meer dan alleen maar ‘lekker bezig zijn’. Het is voor de ontwikkeling van het kind net zo belangrijk als eten en slapen. Fantasiespel helpt het kind belevenissen en ervaringen te ordenen en te verwerken. Spelen en weer opnieuw spelen. Bovendien leert het kind, door veel met leeftijdsgenootjes te spelen, sociale vaardigheden die het in het dagelijkse omgaan met anderen goed kan gebruiken. Ik wil met het spelstimuleringsproject ‘De droomvogel’ aandacht vragen voor het belang van kinderspel als basisactiviteit van het kind. Daarbij gaat het mij om spelplezier en ontspanning, maar ook om het prikkelen van de fantasie en spelenderwijs te oefenen in de omgang met elkaar.”

Spelen is een levensechte, zichtbare uiting van verbeeldingskracht en leervermogen (Gopnik, A. 2010).

“Kinderen spelen niet, omdat het zo goed voor hun ontwikkeling is, maar omdat ze het leuk vinden.”, zegt Marlies. Spelen is kenmerkend voor de kindertijd. Jonge kinderen leven in een magische wereld waarin alles kan. Deze fantasievolle wereld begint als een kind een jaar of twee is. Dan beginnen ze al met verbeeldend spel, vaak zonder speelgoed. Ze voeren bijvoorbeeld hun knuffel eten of roeren net als mama in de pan door een stokje in een bakje rond te draaien. Met hun verbeeldingskracht kunnen kinderen gebeurtenissen uit hun leven speels herhalen of zich spelend voorbereiden op wat komen gaat. Daarom heeft het dagelijks leven en alle ervaringen die het kind daarin opdoet een

belangrijke rol in het fantasiespel. Daarnaast centreert het fantasiespel zich daarbij vaak rond ervaringen die verbonden zijn met diepe emoties. Via het doen-alsof-spel verwerkt het kind die ervaringen, het helpt het kind niet alleen cognitief maar ook emotioneel deze te verwerken. Bovendien leert het kind door het samenspelen allerlei sociale regels. Via het spel krijgen peuters en kleuters grip op dingen die om hen heen gebeuren en die zij eigenlijk nog niet zo goed begrijpen. In het begin is de grens tussen werkelijkheid of fantasie vaag. Als het kind een jaar of vijf is, krijgt het meer realiteitszin en kan het feiten en fictie beter onderscheiden. Wel is het belangrijk dat de verbeelding niet wordt uitgevlakt met ouder worden.

‘Logica brengt je van A naar B. Verbeelding brengt je overal’. (Albert Einstein)

Het ene kind heeft meer verbeeldingskracht dan het andere, maar kan wel gestimuleerd worden. Met name spelen met meerduidig speelmateriaal en rollenspel zorgen ervoor dat kinderen het vermogen tot verbeelden verder ontwikkelen. Hierdoor oefenen kinderen tegelijkertijd flexibiliteit, creativiteit en vindingrijkheid, wat van pas komt bij het oplossen van problemen. Kortom: als kinderen hun fantasie mogen gebruiken, leren zij vaardigheden, waarvan ze de rest van hun leven profijt hebben.

De droomvogel is geen methodiek

“Spelenderwijs een spelplan aanreiken, terwijl de eigen fantasie daarbij alle ruimte krijgt om aan het spel een eigen invulling te geven”, is volgens Marlies de missie van haar spelstimuleringsproject. Gebleken is dat bij veel kinderen met een achterstand in de (taal)ontwikkeling er ook een

achterstand is in het niveau van doen-alsof spel. Door hun gebrekkige spelrepertoire en armoedige vormgeving zijn deze kinderen een minder aantrekkelijke speelgenoot. Er ontstaat een vicieuze cirkel: deze kinderen doen tijdens spelen geen taalervaring of sociale vaardigheden op, komen moeilijk tot spel, etc. Ondersteuning op dit gebied is van groot belang. Het fantasievolle spelstimuleringsprogramma De Droomvogel is uitermate geschikt om het (samen) spelen te stimuleren of aan kinderen met een verstoorde spelontwikkeling ondersteunende begeleiding te bieden. Het programma is gebaseerd op een serie speelprentenboeken die direct in de klas kunnen worden toegepast. Met nadruk geeft Marlies aan dat het bij deze serie niet gaat om het volgen van een methodiek volgens vastgelegde stappen. De serie van de Droomvogel beoogt het spelen uit te lokken. Wel moet volgens Marlies vermeden worden dat de suggesties te directief gegeven worden of dat de bemoeienis van de leerkracht te groot is. Een spel wat te dwingend wordt opgelegd, kan verworden tot het moeten doen van een opdracht. En dan is het spel geen spel meer.

Speeltaal

Het eerste speelprentenboek van de serie heet 'Tovenaar-tje spelen' en gaat over twee kinderen die doen alsof ze tovenaars zijn. Daarnaast zijn ook de delen 'Ziekenhuisje spelen', 'Piraatje spelen' en 'Treintje spelen' uitgegeven. Het laatste deel is al bij peuters te gebruiken. Nieuwe delen zullen in de toekomst volgen. De spelthema's van de prentenboeken passen bij de belevingwereld van jonge kinderen en prikkelen het kind om te gaan (samen)spelen. De vrolijke sfeervolle aquarellen, geschilderd door kunstenaar Sylvia Molenaar, brengen het spel in beeld. De tekst is in rijmvorm en bevat veel 'speeltaal', zoals: 'laten we doen-alsof'...en 'jij was....en

ik was...'. Marlies: "Als je bewust het verbeeldend vermogen van kinderen verder wilt ontwikkelen, dan is het noodzakelijk dat je als leerkracht zelf ook de speeltaal gebruikt, zoals: 'Zullen we eens doen alsof?' Dan leren kinderen die taal spelenderwijs gebruiken."

Doelen van de Droomvogelserie

- Het stimuleren van het fantasiespel.
Ieder boek breidt het spelrepertoire van kinderen uit. De prentenboeken zijn bedoeld als spelprikkel voor jonge kinderen om tot thematisch rollenspel te komen.
- Het verbeteren van het samenspelen met anderen
Door samen te spelen oefenen kinderen sociale vaardigheden op een natuurlijke wijze. De prentenboeken geven een duidelijk voorbeeld om tot een gezamenlijk spelplan te komen.
- Het stimuleren van taalontwikkeling
De training en de speelprentenboeken geven aandacht aan het gebruiken van speeltaal en het belang van spel voor de taalontwikkeling
- Vroegtijdig signaleren van opvallend spelgedrag
Door expliciet aandacht aan de manier van spelen van kinderen te schenken, kan de leerkracht observeren welk kind opvallend spelgedrag vertoont ten opzichte van zijn leeftijdsgenootjes.

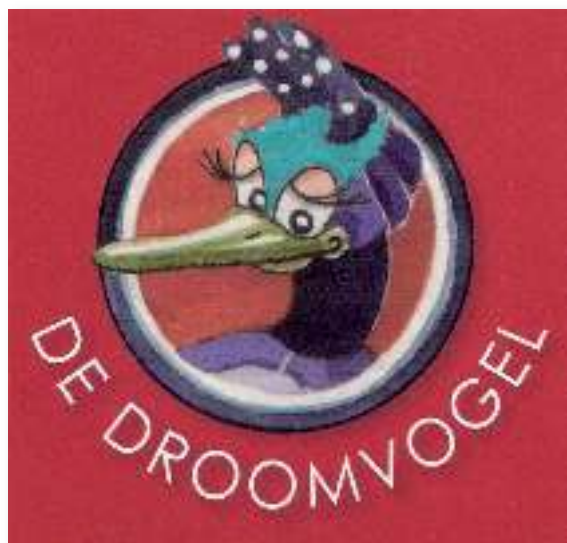
Handvatten bieden

Momenteel is er onder andere vanuit basisscholen veel vraag naar materialen die ondersteunend zijn voor wat betreft de sociaal-emotionele ontwikkeling, het stimuleren van creatief denken en het voorkomen van passief spelgedrag bij kinderen. Het geeft begeleiders en leerkrachten handvatten om kinderen te begeleiden die niet tot spel kunnen komen of buiten de groep vallen. "Niet ieder kind heeft spelstimulering nodig.", besluit Marlies.

Marlies Greve is speltherapeut, trainer en initiatiefnemer/ontwikkelaar van de Droomvogelserie.

Marlies geeft lezingen waarbij kinderspel centraal staat en trainingen waarin de deelnemers getraind worden in spelbegeleidingstechnieken. Verder combineert Marlies als kindertheaterartiest sprookjes, goocheltrucs, poppen, muziek en prachtige decors tot een spannend verhaal, waarin iedereen mag helpen om te komen tot een "en ze leefden nog lang en gelukkig".

Voor verder informatie:
www.droomvogel.nl
www.leraar24.nl
 (zoek op Droomvogel)

Cobi Boomsma
cobi.boomsma@gmail.com

Literatuur

Aalsvoort, G.M. van der en Oers, B. van (e.a.) (2006):
 Puur plezier, Voorburg, Acco
 Bosch, W. en Boomsma, C.: (2009): Onderwijs aan
 het jonge kind...een vak apart, Thieme Meulenhoff,
 Amersfoort.
 Gopnik, Alison: (2010): De kleine filosoof Uitgeverij
 Nieuwezijds, Amsterdam